

jauni lifti vecās ēkās

Vai jaunu liftu izbūve vēsturiskās ēkās ir pieļaujama?

Arhitektūras mantojums ir vistiešāk uztveramā un ikdienā visvairāk lietotā kultūras mantojuma daļa, kuras saglabāšana ir vissarežģītākā. No vienas puses arhitektūras pieminekļa saglabāšanas būtība balstās uz tā pastāvēšanas paildzināšanu autentiskā stāvoklī, no otras puses garants vēsturisku ēku saglabāšanai visbiežāk ir to lietošana. Protams, kultūras piemineklis jālieto veidā, kas neapdraud un nemazina tā kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu ilgtermiņā. Tomēr saglabāšanas filozofiju nedrīkst pārspīlēt un pagriezt pret cilvēka dzīves kvalitātes pamatprasībām. Tāpēc arhitektūras pieminekļu konservācijā, restaurācijā un pārbūvēs īpaša uzmanība jāpievērš saprātīgu prasību izvirzīšanai, rūpīgai pārveidojumu dokumentācijas izstrādei un kvalitatīvai darbu realizācijai. Kultūras mantojums ir vērtība sabiedrībai, kur centrā ir cilvēka dzīves kvalitāte.

Lai vienotos par kopējām nostādnēm, Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde 2020.gada 3.jūnijā rīkoja diskusiju, kurā piedalījās arhitekti Viesturs Brūzis, Juris Dambis, Gatis Didrihsons, Jānis Dripe, Andris Kronbergs, Artūrs Lapiņš, Dita Lapiņa, Reinis Liepiņš, Nauris Piļāns. Pēc ieinteresētas, atsaucīgas un profesionālas viedokļu apmaiņas diskusijas dalībnieki vienojās par šādām nostādnēm:

1. Liftu ierīkošana vēsturiskās ēkās ir mūsdienu cilvēka dzīves kvalitātes diktēta nepieciešamība;
2. Liftu izbūve vienmēr un jebkurā vēsturiskā ēkā nebūs iespējama. Prioritāri liftu un pacelēju izbūve nepieciešama publiski pieejamās, dzīvojamajās un biroju ēkās;
3. Katrā konkrētā gadījumā jāizvēlas vēsturiskās ēkas vērtībai un īpatnībām piemērotākais risinājums ar iespējami mazākiem oriģinālās substances un autentiskuma zaudējumiem. Atbildīgāks pret nākotni būs tāds risinājums, kas minimāli iejauksies vēsturiskajā oriģinālajā substancē un ko kā pievienotu papildinājumu nākotnē nepieciešamības gadījumā būtu iespējams likvidēt;
4. Vislielākā uzmanība veltāma visas sabiedrības lietotu un publiski pieejamu vēsturisko ēku liftu risinājumiem, to funkcionēšanai, iederībai, vizuālajam tēlam un dizaina risinājumam;
5. Privātā īpašumā esošo vēsturisko ēku lifta risinājumiem jābūt tādiem, kas neiznīcina saglabājamās kultūrvēsturiskās vērtības. Pārveidojumiem jābūt pēc iespējas atgriezeniskiem un tādiem, kas tikai privātipašnieka interešu dēļ nemazina publiski pieejamā un uztveramā ēkas veidola vērtību. Pēc iespējas jāizvairās no risinājumiem, kas vizuāli piesārņo publisko ārtelpu, skatu perspektīvas, vēsturisko pagalmu vidi vai jumtu ainavu. Jaunajiem risinājumiem jābūt ekonomiski pamatotiem un īpašnieku iespējām sasniedzamiem;
6. Arhitektūras nozarei jāuzsāk aktīvs dialogs ar liftu un pacelēju ražotājiem, to pārstāvjiem par risinājumu dizaina kvalitāti;
7. Visām ieinteresētajām institūcijām pēc iespējas vairāk jāapzina un jāizplata informācija par labās prakses piemēriem.